

Sporočilo za javnost

Agencije EU za droge v Lizboni

EVROPSKO POROČILO O DROGAH 2014 — PERSPEKTIVE NA PODROČJU DROG

Agencija EU za droge z novimi spletnimi analizami v središče pozornosti postavlja šest tem

(27. 5. 2014, LIZBONA) **Agencija EU za droge (EMCDDA)** je danes skupaj s publikacijo *Evropsko poročilo o drogah 2014: Trendi in razvoj* objavila šest novih dodatkov k seriji **Perspektive na področju drog** ⁽¹⁾. Ta najnovejši izbor spletnih interaktivnih analiz zagotavlja najsodobnejši pregled ključnih vidikov stanja na področju drog v Evropi. Publikacije *Perspektive na področju drog* obravnavajo nastajajočo problematiko povezano z uporabo stimulansov, najnovejša dogajanja na evropskem trgu konoplje, napredek na področju spletnega zdravljenja in analizo odpadnih voda.

Sintetični katinoni: zaskrbljujoče povečanje vbrizgavanja na lokalni in nacionalni ravni

Med letoma 2005 in 2013 je bilo prek **systema EU za zgodnje opozarjanje (EU EWS)** poročanih več kot 50 derivatov sintetičnih katinonov (stimulansov). V okviru tega sistema se med drugim spremljajo: mefedron (v zvezi s katerim so nadzorni ukrepi v EU začeli veljati leta 2010), MDPV (zanj je bila ocena tveganja opravljena aprila 2014) in pentedron. Sintetični katinoni se lahko vdihavajo v obliki prahu ali jemljejo oralno v obliki tablet, toda **EMCDDA** trenutno proučuje zaskrbljujoče pojave vbrizgavanja teh snovi.

Čeprav v Evropi vbrizgavanje katinonov ni razširjeno, je v nekaterih državah (npr. **na Češkem, v Nemčiji, na Irskem, v Španiji, Avstriji, na Poljskem, Finskem, Švedskem in v Združenem kraljestvu**) ta problem prisoten na lokalni ravni v skupinah, ki zelo tvegano uporabljajo droge. Za razliko od tega je na **Madžarskem** in v **Romuniji** praksa vbrizgavanja teh snovi bolj splošno razširjena. V nacionalni raziskavi o programih zamenjave injekcijskih igel in brizg na **Madžarskem** je bilo na primer ugotovljeno, da si je leta 2012 kar 36 % uporabnikov drog vbrizgavalo katinone kot primarno drogo.

Čedalje bolj zaskrbljujoče vedenje, opaženo pri podskupinah moških, ki imajo spolne odnose z moškimi, je vbrizgavanje različnih prepovedanih drog (npr. katinonov in metamfetamina) na tako imenovanih „chem sex“ zabavah. O tej novi praksi, povezani s tveganimi spolnimi vedenji, se je doslej poročalo le v nekaterih večjih mestih. Zaradi morebitnega vpliva ugotovljenih novih vzorcev vbrizgavanja katinonov je pozorno spremljanje tega problema prednostna naloga na področju javnega zdravja.

Metamfetamin: novi in raznoliki vzorci uporabe vzrok za čedalje večjo zaskrbljenost

Metamfetamin je uveljavljen stimulan v številnih delih sveta (npr. v jugovzhodni Aziji, ZDA), kjer že dlje časa povzroča hude javnozdravstvene težave. Čeprav je uporaba metamfetamina v Evropi že od nekdaj omejena na **Češko** in **Slovaško**, se sedaj novi načini in vzorci uporabe pojavljajo tudi drugod in med različnimi skupinami, kot so na primer rekreativni uporabniki v **Nemčiji**, ki *vdihavajo* metamfetamin (v obliki prahu),

injicirajoči uporabniki opioidov v **Grčiji**, na **Cipru** in v **Turčiji**, ki *kadijo* kristalni metamfetamin, in moški, ki imajo spolne odnose z moškimi in *si* to drogo *vbrizgavajo* hkrati z drugimi snovmi (glej zgoraj).

EMCDDA v novi analizi proučuje izzive na področju zagotavljanja zdravstvenih in socialnih odzivov na to drogo. Čeprav za zdravljenje odvisnosti od metamfetamina ni odobrenih zdravil, so se psihosocialne intervencije izkazale za učinkovite. Agencija pravi: „Trenutna evropska problematika metamfetamina nima enotne podobe, zato bo treba ustrezne odzive razviti, oblikovati in prilagoditi lokalnim vzorcem uporabe in zaznamim težavam.“

Pregled napredka glede učinkovitosti zdravil za zdravljenje odvisnosti od kokaina

Kokain je še vedno najpogosteje uporabljen prepovedani stimulan v Evropi in izzivi glede zdravljenja odvisnosti od kokaina so še vedno prisotni. Leta 2012 je 14 % uporabnikov, ki so se vključili v specialistično zdravljenje v Evropi, kot primarno drogo navedlo kokain. **EMCDDA** danes predstavlja meta analizo šestih pregledov raziskav, v katerih so proučevali učinkovitost zdravil, ki se uporabljajo pri zdravljenju težav s kokainom, in njihovo sprejetost med uporabniki. Izvirni pregledi raziskav, ki jih je opravila raziskovalna skupina Cochrane Group on Drugs and Alcohol, so vključevali 92 študij (85 v ZDA) in več kot 7 000 udeležencev. Ti kažejo, da lahko nekatera zdravila zmanjšajo hlepenje uporabnikov po tej drogi, vendar doslej še ni bila odkrita nobena farmakološka rešitev za odvisnost od kokaina. Kljub napredovanju raziskav na tem področju psihosocialne intervencije ostajajo ključni element v zdravljenju uporabnikov kokaina (glej videoposnetek).

Domača proizvodnja marihuane, pomemben vir oskrbe — uvoženi hašiš čedalje močnejši

Evropa je že dolgo eden največjih svetovnih potrošniških trgov konoplje, zlasti hašiša, ki se uvaža predvsem iz **Maroka**. Ocenjuje se, da se v Evropi vsako leto porabi približno 2 050 ton hašiša in marihuane. **EMCDDA** danes poroča, da na evropskem trgu konoplje prevladujejo proizvodi iz marihuane, pri čemer se domače potrebe zadovoljujejo z doma proizvedeno marihuano. V Evropi je odkritih vse več nasadov konoplje.

V zadnjem desetletju je število zasegov marihuane v Evropi preseгло število zasegov hašiša. Leta 2012 je bilo zabeleženih približno 457 000 zasegov marihuane, zasegov hašiša pa je bilo 258 000. Istega leta je bilo zaseženih približno sedem milijonov sadik konoplje, kar je več kot 2,5-krat več od količine, prijavljene pred petimi leti. Inovacije v proizvodnji konoplje so v zadnjih letih skrb vzbujajoče (glej videoposnetek), pri čemer pridelovalci gojijo rastline z visoko vsebnostjo THC (aktivna snov v konoplji) in nizko vsebnostjo CBD (antipsihotika). Čeprav se je moč obeh oblik konoplje od leta 2006 povečala, so bila izrazita povečanja moči hašiša ugotovljena med letoma 2011 in 2012 (glej informativni grafični prikaz za konopljo, Evropsko poročilo o drogah, poglavje 1).

Spletno zdravljenje odvisnosti od drog — nov pristop k uporabnikom drog

Svetovni splet je pridobil veljavo kot učinkovito sredstvo za izobraževanje o drogah in alkoholu, preventivo in širjenje programov zdravljenja v različnih okoljih. **EMCDDA** danes predstavlja razvoj spletnega zdravljenja odvisnosti od drog, ki se je v zadnjih desetih letih razširilo po Evropi, zlasti v povezavi s konopljo. Spletno zdravljenje odvisnosti od drog temelji na nizu preizkušenih psihosocialnih tehnik, združenih v nov spletni izvedbeni mehanizem. Čeprav je treba obravnavati pomembni vprašanji varstva podatkov in anonimnosti, pa utegnejo koristiti tovrstnega zagotavljanja storitev vključevati večje geografsko zajetje, dostop do uporabnikov, ki jih ne dosežejo specializirane službe za zdravljenje odvisnosti od drog, in takojšnjo pomoč uporabnikom (brez čakalnih dob). Ko se bodo programi spletnega zdravljenja odvisnosti od drog uveljavili, bodo lahko koristno dopolnjevali storitve tradicionalnega zdravljenja, saj ponujajo nove pristope k uporabnikom drog, ki potrebujejo pomoč (glej videoposnetek).

Objavljena najobsežnejša študija o analizi drog v odpadnih vodah, ki vključuje številna mesta

Danes so bile objavljene tudi ugotovitve doslej največjega evropskega projekta s področja novo nastajajoče znanosti o analizi odpadnih voda. V okviru tega projekta je bila analizirana odpadna voda v več kot 40 mestih (21 državah), da bi lahko prišli do podatkov o navadah njihovih prebivalcev glede uporabe drog. Ugotovitve projekta so povzete v publikaciji EMCDDA Perspektive na področju drog, ki je bila posvečena tej temi. Analizirane so bile odpadne vode približno 8 milijonov ljudi, pri čemer so raziskovalci iskali sledi petih prepovedanih drog: amfetamina, konoplje, kokaina, ekstazija in metamfetamina (sporočilo za javnost št. 5/2014).

Rezultati zagotavljajo dragocen vpogled v pretok drog skozi vključena mesta in kažejo izrazite regionalne razlike v vzorcih uporabe drog. Sledi kokaina je bilo na primer več v zahodnih in nekaterih južnih mestih, manj pa v severnih in vzhodnih mestih. Najvišje ravni uporabe amfetamina, ki so bile sicer razmeroma enakomerno razporejene, so bile ugotovljene na severu in severozahodu Evrope. Zdi se, da se uporaba metamfetamina, ki je na splošno majhna in tradicionalno skoncentrirana na Srednjo Evropo, širi. Pri proučevanju tedenskih vzorcev uporabe drog, se je pokazalo, da so se v večini mest ob koncu tedna izrazito povišale ravni uporabe kokaina in ekstazija, medtem ko je bila uporaba metamfetamina in konoplje enakomerneje razporejena čez teden.

João Goulão, predsednik upravnega odbora EMCDDA, pravi: „EMCDDA letos osvetljuje celo vrsto novih izzivov, ki jih prinašajo stimulansi in druge droge. Agencija proučuje zlasti nastajajočo in čedalje obsežnejšo podatkovno in informacijsko podlago za reševanje težav, povezanih z uporabo kokaina, metamfetamina in konoplje. Njihova skupna točka je pomembnost psihosocialnih intervencij, ki so dragocen del naših terapevtskih orodij za odzivanje na sodobno problematiko drog.“